Ч. 177. (9.737) Львів, середа 7. серпня (25. липня ст. ст.) 1918 Рік XXXIX.

ДІЛО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. щад. 26.726. Адреса тел.: „Діло—Львів". Число телефону 565. Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині: місячно . . . . 5·— К. чвертьрічно . . . 15·— „ піврічно . . . . 28·— „ цілорічно . . . . 56·— „ У Львові (без достави): місячно . . . . 4·— К. чвертьрічно . . . 12·— „ піврічно . . . . 22·— „ цілорічно . . . . 44·— „ в Німеччині: піврічно . . . . 28·— М. цілорічно . . . . 56·— „ За зміну адреси платять по 50 с.

Ціна оголошень: Рядок петитовий, шириною одної або двох кол. 60 с., в надзвичайнім 1 К., в окремім 1·50, в розділі „Часті оголошення" по 2 К. Некрологи 3 К. Оголошення дрібні, в виділ. Оголошення по суботах і свойо оголошення. Ціна оголошень по домовлю. . . . . умовлю. . . . . Оплати оголошення по домовлю. У Львові 16 с. на провінції 20 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

У. С. С. на Україні

Власна довись „Діла".

Київ, 1. серпня 1918.

Можу нині галицькому українському громадянству подати до відома відрадний факт про У. С. С. Бувші галицькі українські січові стрільці, котрі на часів Української Центральної Ради були — серед деморалізації, яка обхопила кадлишніх жовнірів російської армії — найвірнійшою і найсвідомішою підпорою тодішнього українського правительства, і котрі не хотячи признати перевороту, декретного Скоропадським, розвязалися, — рішилися в останніх часах таки стати при данім українськім правительстві.

Сим доказали У. С. С., що висша їх ідея української держави самої в собі без огляду на дану форму правління в сій державі, ніж партійні чи фракційні симпатії чи доктрини.

Тепер українські січові стрільці мають організуватися при бриґаді ґенерала Натієва. Делеґацію їх (кн. Коновалець, Сушко і Чайківський) приняв міністер війни Рагоза, а відтак київ тому приняв її сам Гетьман. Гетьман зрадів сим кроком стрілецтва дуже і У. С. С. в найблизших днях знов виступлять під своєю славною назвою.

Вже вчера мало вийти окреме відручне письмо Гетьмана до стрільців у сій справі, одначе завах на тім. Айгорна спричинив опізнення сої справи.

Наші стрільці, хоч належати-муть до зкладу бриґади Натієва, котра стоїть в полі, будуть відкомандировані до Київа, де становити-муть ядро української кадрової в столиці України.

Українські національні круги дуже богато обіцюють собі від самої присутности дисциплінованого, високо кваліфікованого з військової і національної сторони полку українських січових стрільців у Київі. Офіцери бувшої російської армії, котрі тут в останніх часах розкавошилися до неможливих границь, швидко переконаються, звідки прийде для них стрим.

„Пятий сердюківський полк" (такий буде урядний титул наших У. С. С) знов буде найвірнійшою опорою української державности.

Українські політичні партії та громадянство.

Київ 31. липня 1918.

I.

Нинішня „Нова Рада" принесла таку за нашу статтю одного з визначних діячів партії українських соціяльних федералістів:

Самодержавний царський режім, під невеликим якого мало не 300 років стогнали всі народи бувшої Росії, який бигичами та канчуками затримав їх національний та культурний розвій, їх економічний поступ та політичну свідомість, закінчив, як відомо, відчас нинішньої світової війни небувалим ще крахом великої по розмірах держави на ґрунті нечуваної ще національної революції.

Хоч як дивилися б ми на ролю в цьому великі національного руху окремих національних народів, на тактику революційної демократії та демагогічну діяльність комуністів большевиків — все-ж треба признати, що тільки через царське віковe панування утворився той ґрунт, на якому розвинувся такий серйозний та глибокий процес руйнування старого ладу та будування нового життя. Куди не глянете, кидаєтеся тому, що тяжкої тої ярмочної політики, яка панувала за царських часів. Тільки в країні з низьким політичним та культурним рівнем людности та при майже побудованім соціяльно-економічнім його положенні допустима та можливість найкрайніших політичних та соціяльних програм і кличів. Тільки політично неусвідомлене громадянство могло організувати такі нечувані ніде в Европі партії, як большевики-комуністи, соціялісти-революціонери та навіть конституціоналісти-демократи. Загалом до революції в „відомо" живі течії громадянства утворили свої фантастичні теорії політичного та соціяльного ладу і не приступили до практичної політичної діяльности, а тут вони кинули під час революції свої прекрасні кличі в широкі народні маси, як рятівні кидають біжучої політики. Цілком зрозуміло, що такі широкі маси пішли за тими ґрунтами, які найбільше обіцяли, а не були з політичних соціялісти-революціонери, яких згодом ще більш дивно йдучі большевики-комуністи.

Більш свідоме російське громадянство, але все-ж мало виховане політично, до революції було організоване в на нелеґальну партію так званих кадетів, які кожного разу твердили, що їх партія — надклясова, стоїть понад націями, а через це ніби цілком державна — теж не виявило здорового розуміння політичних подій, захопилось великодержавною політикою на ґрунті традиційного царського імперіялізму, зайняло цілком ворожу позицію до національних рухів та непримиренно поставилось до перетворення централістичної держави російської на федерацію вільних країв.

Російська буржуазія, як пани землевласники, розпочали були організацію союза земельних власників, та торгово-промислові кола, організовані в свої союзи, від час революції не зуміли організувати ніяку буржуазну партію і приєдналась мало не вся до кадетської партії.

Отже констатуємо, що ні одної европейської, організованої політичної партії в Росії ми не знаходимо, як що не брати під увагу таких меленьких мало впливових груп, як соціялдемократи меншевики, народні соціялісти та деякі спроби організації буржуазних партій, як республиканська, конституц.-ліберальна, які так і не організувалися ще й досі.

Що торкається всіх правих партій, то вони під час революції цілком припинили були своє життя, що пояснюється тим жучним відтриманням їх під час царського режіму, який усякими засобами робив спроби вробити з політичного нуля якусь певну величину.

Мало не все, що було вище сказано про російську інтелігенцію та народ рівною мірою стосується й до українського громадянства та широких народних мас українського народу. Тільки здорова ідея національного відродження дала можливість нашому громадянству знайти шлях до народних мас і спільно з ними витримати почасти грандіозний натиск ворожих сил та перемогти демагогічну ідеольогію большевиків комуністів. Але і відірваність нашої інтелігенції від практичної державної роботи та політичної діяльности за царських часів, — правда, не з вини нашого громадянства, — далася в знаки відчас революційної боротьби Центральної Ради за українську державність і дуже значно одбилася на її законодавчій творчости та системі державного урядування українського уряду і його агентів. Організовані до революції тільки в три громадсько-політичні групи — українська партія соціял-демократична, українська партія соціялістів-революціонерів та українських поступовців (про инші менші організації я не згадую) — українське громадянство відчас революції почало діятись на ґрунті ідеольогії та тактики на більш детальні ґрунтування. Українська соціял-демократична робітнича партія, вийшовши на шлях легальної політичної роботи та поширивши свої ряди досить великим числом нових партійних робітників і рядових членів під впливом російських ідеологів почала була сходити в новійшій европейській тактиці та ідеольогії в бік максималізму, але старим керовником українського робітничого руху пощастило здержати її на досить належній висоті, і тільки меленька група так званих лівих соціял-демократів виділилась відтак з неї та пристала до большевиків комуністів. З'явилася правда, ще група незалежних соціял-демократів, але, здається, ця група виникла з непорозуміння й незабаром буде знову працювати в партії як ліве її крило.

Зовсім иншу еволюцію пережила українська партія соціялістів-революціонерів. Розпочавши свою партійну роботу до революції, як невеликий партійний гуртек поміж молоді — ця партія набирає відчас революції величезного впливу поміж людністю й відограє надзвичайну ролю в національному рухові на селі та у війську. Українська партія соціялістів-революціонерів — це чи не найбільш характерний показник московських ідеологичних впливів на українську інтелігенцію та народ. Коли під впливом національного руху ряди української інтелігенції почали збільшуватись та в небувалому розмірі поширюватись, то всі ці нові люди вступали до партії соціялістів-революціонерів. Пояснюється це тим, що і поміж російським громадянством найбільше панували тоді програмові лозунги партії — „земля і воля".

Організовані з самих ріжних елементів, захоплених національною ідеєю та залежних цілком в програмових та ідеологичних принципах од російських соціялістів-революціонерів, ця партія обхиляла на Україні всю ту еволюцію, яку пережила партія російська.

Коли праве крило партії має досить великі заслуги в національному відродженні українського народу, то ліве крило прислужилося своїм соціяльним максималізмом до тої катастрофи, яку нам судилося переживати. Не маючи досвідних політичних діячів, ця партія не зуміла зрозуміти політичних подій і, викликавши законом про соціялізацію землі та проектом пересачі всеї влади на Україні радам усяких депутатів, не змогла організувати навіть відповідної вищої влади в державі.

(Конець буде.) М. Кушнір.

Українська Реґенційна Рада.

КИЇВ, 5. серпня (Тжб.) Тутешні дневники оголошують прийнятий радою міністрів і санкціонований гетьманом закон про установлення Реґенційної Ради на випадок смерти або тяжкої недуги гетьмана, або на випадок його побуту за границями краю.

Зброєння Америки.

АМСТЕРДАМ, 5. серпня (Тжб). На основі донесення Рейтера з Льондону деяких членів конгресу Злучених Держав, які перебувають тепер в Льондоні, аби слідити воєнні відносини, вложили закону, яку можна назвати урядовим представленням сего, що Злучені Держави дотепер зробили. В сій заяві сказано між иншим: Період приготовлень Злучених Держав до війни вже минув; є 20 міліонів людей в віку обова-

зуючім до військової служби. В Европі є вже півтора міліона американських жовнірів. Перед кінцем жовтня буде в Европі два міліони американського війска.

Що-до зброї і муніції, то американське правительство крім сего, що доставляє союзникам від початку війни, поручило фабрикам оружя виробляти тільки кріси, аби кождий американський жовнір мав по два. В останніх часах вироблено в Америці 82.540 кулеметів і потрібну для них муніцію, фабрики виробляють тяжнево міліон ручних гранатів. Америка будує тепер 25.000 літаків, а в Зчучених Державах є 100.000 літаків. Новий американський мотор в порівнанню до свойого тягару є неймовірно сильний і може літати протягом 20 годин перелетти через атлянтійський океан. В однім дни 4. линя спущено на воду 100 кораблів. Тепер маємо пів міліона тон. Кінець війни очевидний. Німеччина на суші, морі і у воздусі буде без сумніву переможена.

Українсько-російська мирова конференція.

Київ, 2. серпня 1918.

Вчора й позавчора відбувалися засідання мішаної фінансово рошотної комісії. На одному з цих засідань російська делегація подала мотивовану письмо заяву про необхідність передати на вирішення міжнародного арбітражу всіх спірних справ, котрі можуть виникнути в фінансово-рошотній комісії, і по яких обидві сторони комісії не дійдуть до порозуміння. В рівнім, коли українська делегація не погодиться з цією категоричною вимогою російської делегації, остання складає з себе всяку відповідальність за наслідки, що можуть з цього виникнути. При цьому представник російської делегації повідомив на телеграму в Берліну про утворення там юридичної комісії з представників Росії і Германії для вирішення усіх спірних справ про властові взаємовідносини між Німеччиною і Росією, що виникли в довоєнний період.

Українська делегація після недовгої наради заявила, що в справі вимоги арбітражу, яку справі, що виходить за рамки компетенції української фінансово-рошотної комісії, остання повинна запитати інструкцій від вказуна своєї делегації і тому прохає поки-що продовжувати працю мішаної комісії, не чекаючи на відповідь. Російська комісія згоджується з цим і першою справою, котра підлягає обговоренню, ставить справу про термін, до якого повинна бути пристосована ліквідація фінансових взаємовідносин між Україною і Росією, при чому пропонує розглядати поділ майна окремо від поділу зобовязань, з чим українська комісія згоджується.

Моментом розділу України і Росії українська делегація пропонує вважати день 7-го листопаду 1917 року, коли 3-м універсалом була проголошена федеративна Українська республіка.

Російська делегація з цим не погодилася, заявляючи, що таким моментом вона не може визнати навіть 9-е січня 1918 року (проголошення незалежної української республіки) і пропонує вважати таким днем 3-е або 12-е березня 1918 р., себ-то день ратифікації Берестейського договору.

Справа ця викликала живий обмін думок, який часами набірав характеру гарячих суперечок. І дебати в цій справі були перенесені на вчерашнє засідання, на якому українська делегація заявила, що попередні дебати не захитали аргументів української делегації.

В результаті дебатів справа ця була передана на розгляд політичної комісії.

Далі комісія перейшла до обговорення справи зобовязань Росії, при чому представник російської делегації повідомив, що на слідуюче засідання він дасть писаний реєстр тих зобовязань, які підлягатимуть поділу.

Після обговорення ще деяких справ засідання було перерване до 11 год. рано у вівторок 6-го серпня.

За що борется Англія?

Заклик Ллойда Джорджа в 4-ті роковини війни.

ЛЬОНДОН, 5. серпня (Райтер-Тхб). При сході 4-тої річниці участи Англії у війні видав Льойд Джордж маніфест, в якім між иншим сказано: Видержіть! Ми боремося за волю народів. Перед побідою нашої справи зложити руки, булоб преступком супроти людства і його будучности. Видержіть, бо ніколи наші виглядн на побіду не були такі світлі як сьогодні. Завдяки хоробрости усіх армій союзників нема вже тепер сумніву, що сей сон про завоєвання світа, в якій-то цілі Німеччина так чванливо хотіла війни, ніколи не може здійснитися. Своє завдання мусимо перевести, доки не осягнемо справедливого і тривкого управильнення відносин. В ніякий инший спосіб не можемо увільнити нашу світ від війни. Видержіть!

Французьке звідомлення.

ВІДЕНЬ, 5. серпня (ТКВ). З боєвої пресової кватири доносять: Повідомлення французького генерального штабу з 4. серпня вечером: В протягу дня осягнули ми Весль в кількох точках на захід від Фісм задні непрятельські сторожі ставили завзятий опір, особливо між Muizon і Pampigny. Наші війска мимо того змогли осадитися в ріжних точках на північнім березі. Місто Фісм находиться в наших руках. На північний захід від Ремс осягнули ми Neuvillette, мимо сильної оборони непрятеля. На лівім березі Аври між Castelle і Mesnil-St. George знищили ми Німців пересунути часть своїх становищ через те, що ми 23. липня посунулися наперед і Німці не могли їх вже удержати. Ми обсадили Braches, вдали до Hautecourt і посунули наші лінії на західний берег Courtemanche.

Дальший відворот Німців.

БЕРЛІН, 5. серпня (Вольф). Урядово:

Група нест. прест. кн. Рупрехта: На фронті між Ypern і на полудне від Monddidier оживлена діяльність вечером зросла і також протягом ночи була оживлена. В Фландрії на північ від Альберт і по обох боках Соммі відперто непрятельські напади. На північ від Montdidier стягнули ми наші компанії, котрі стояли на східнім березі Аври і потоку Дон, поза ті частинки, без перешкоди зі сторони ворога. В ближчих випадах на південний захід від Montdidier взяли ми полонених.

Група кн. насл. престола: Над Весслем огнева діяльність змогла ся. Успішні бої передподі на південь від Cende і на захід від Ренс. Наші задні сторожі відперли непрятельські частинні наступи і уступили перед сильним нападом ворога на Plimes після приказу на північний беріг Веслі.

Група Гальвіца і Альбрехта: На заході на Мозелі в середніх і горішних Вогезах відперто непрятельські напади. В Сундгові взяли ми в наших випадах полонених.

Обстріл Парижа.

ПАРИЖ, 5. серпня (Тхб): Сьогодня рано розпочався обстріл окрутів Парижа з далекострільної гармати.

НОВИНКИ.

Львів, 5. серпня 1918.

— **Слідство в справі убийства гр. Айхгорна.** Нам переказують, що переведення слідства в справі вбийства фельдмаршала Айхгорна перейшла українська судова влада під керовництвом товариша прокурора Рафальського.

З концертової салі.

Може неодному здавалося дивним, що в часі, в котрім устав зовсім концертовий і взагалі музичний рух в місті Львові, в часі, в котрім хто тілько міг, утікав на село, музичне Товариство ім. М. Лисенка оголосило на день 3. серпня концерт співака німецького краєвого театру в Празі, п. Олександра Носалевича, і звісної у нас піяністки п. Оксани Біренької. Користаючи однак з обставини, що п. Носалевич, не виступаючи підчас одномісячної відпустки в Празі, міг о много легче загостити до Галичини. Муз. Тов. ім. Лисенка не хотіло випустити з рук сеї так рідкої нагоди і мимо на око може не дуже відповідної пори позискало нашого співака на сей концерт. Всякі побоювання та сумніви показалися однак зовсім безпідставними, бо концерт вийшов так величаво, що і найдогіднійша пора в т. зв. сезоні концертовім не моглаби дати ліпшого висліду. На концерті явилися не лиш ті, що перебувалися під сю пору у Львові, але й ті, котрі виїхали, приїхали, в велике число людий відійшло від каси з порожними руками. Салю заповнила битком наша публика, а в части і чужа. П. Носалевич, коли вільно переливати вісні слова славного римського вожда, може сміло сказати: „Я прийшов, вспівав і подбув!" І дійсно здобув він собі відразу серця всіх слухачів без виїмку. Хоч імя і слава його були більшости з нас добре звісні, то однак може не так популярні, як імена наших славних співаків Сальомеї Крушельницької і Модеста Менцінського. Вчерашним виступом записав п. Носалевич своє імя золотими буквами побіч двох висше згаданих імен і в пам'яти тих, котрі не мали перед тим нагоди запізнатися з його високою штукою. Не буду отже розводитися докладно про прикмети його голосу. Маємо перед собою не початкуючого співака, але співака в найповнійшім розвитку його голосу. Низькі тони посідають повноту і ясність органових тонів, — його середину та початок його горн порівнювати хиба зі звуком могучого дзвона колиби звук сей удалося продержати так, щоб міг безперервно звучати. Найменше може блеску посідають найвисші тони, котрі однак граничать вже з горою тенора. Піднести тут музику ще і незвичайно виразний та пластичний вимовір слова у п. Носалевича, неза чайно важну прикмету у співаків.

Програма була уложена зовсім удачно. Уміщуючи в програмі твори чужих авторів, не забув п. Носалевич сплатити в належній мірі і довг своєрідній штуці, хоч може якраз література музична для його голосу не так богата як для тенора або сопрана. Програма зачалася відспіванням Лисенки: „Буває іноді старий". В тій пісні, яку годі зачислити до ліпших творів Лисенка — слідно було, що співак запізнавався доперва з вимогами акустики в занаповненій слухачами салі, в котрій він в перше виступав. За те почавши від пісні Волошина: Ой гляну я, — розкривав нам п. Носалевич не лише найліпші прикмети свого голосу але і своєї інтелігенції в віддаваню настроїв поодиноких пісень, так що не вистарчилоб сказати, що п. Носалевич „співав" — але і „грав". Се якраз виявилось на зовсім безпрестенсіональній пісні Волошина „Ой глянув я", в яку вложив співак і те, чого на око може і в ній самій нема. Опісля прийшли чужі автори: Вольф (Вайлева пісня, Лєсе*) (князь Евген) і Верді (Арія Филипа з оп. „Дон Карльос"). Як в пісні Вольфа пізнали ми глибокий і спокійний тон голосу п. Носалевича, так в двох остатних вийшов на верх специфічно сценічний його темперамент. В князю Евгені домагалисьби ми більшого підперся ритміки фортепяновим супроводом, в якім виявилі ухо слухача хоче чути ріжний та всякий тон трубок. В останній звороті де „могучий тор співає: Князь Евген" і т. д., Фортепяновий супровід місто приписаного: ії — вилав майже: рр. Так само і деякі місця арії в „Дон Карльоса" не знайшли належної підпори в супроводі. Супровід арій є сервених — се не супровід до справи чи иншого інструменту, а навіть хочби супровід пісні як такої. Ми не можемо забувати, що співак мусить тут властиво перебити своїм голосом звук фортіссіма повної орхестрі. Перша часть концерту закінчив п. Носалевич надзвичайно мало звісного італійського композитора Ротолі його.

Другу часть концерту розпочала п. Бірецька фортепяновим сольом відограним Шопена: Рондо Es dur. Хоч се не наймолодший твір геніяльного впрочім композитора, то однак найліпша його річ. Концепція музичка основує ся тут більше на чисто технічній фактурі фортепяновій — річ котрій бракує виміна контрасту котра в злуці з иншими творами могла би виробити ліпше враженє з чисто музичного боку чим стоячи одиноким в програмі. Не знаю чи мож, чи твір сей відповідав вповні натурі співачки. Вправді мав я нагоду перший раз почути п. Біренську в ролі селістки, але о співаку можу уявити собі всі прикмети її таланту, то ніс я враженє, що незвичайно виразний темперамент — так сказатиб навіть більше музикальні накраски, якому відповідалиб більше твори падаючі в той обсяг. В кождім разі точка Біренької доповнила і уріжнеразнила дуже програму сего високо артистичного вечера, та жадане публики мусіла дехто піяністка виконати Сергія Бортневича, основану на тій народних українських пісень. Решту програми виконував знова п. Носалевич відспіванням знаменитого Лисенка „Ой Дніпре". Хоч з якою пошаною мусимо відносятися до творчости Лисенка — то не можу не назначити в тім місці, що признаючи у него велику здібність, навіть так сказатиб геніяльність в схоплюваню тонів настрою тексту, можна зауважити — що музика його не все і всюди підлягає строго тексту, через що — поміщуши перед дуже приємні голоси, які в многих случаях потягає за собою вже самі імена Шевченка фрази музикі і в підмалюватій розвій в фрасованиях пісні. Зауважить се особливо тоді дуже зматно, коли слухач є змушений слухати не тільки самої пісні, але мали співак в ролі Носалевича пісні з кімні так сказатиб мініятуру, але музику фарбу цілої драми.

*) Імя сього автора [illegible] для мене [illegible], що він його тексти [illegible] фортепяновому супроводу ор. 27. п. в. Мозеля".

— *Пелні — суперіор українських куратів!* Нам пишуть: Нерав уже згадувалось про прихильність о. Гривецкого до українських куратів. Він є жовою, обрядом тай нашею їм чужий. Використь згадати хечі і про відзначення українських куратів, щоби пізнати, хто є о. Гривецкий. От доказ. Один курат був при Feldsuperior-ї майже рік, а перед тим 13 місяців на фронті. Як такому прислугує Karl-Truppen-Kreuz. Тому вніс він просьбу через канцелярію о. Гривецкого, свого шефа, до Militärkommando, щоби йому признало право носити приналежне відзначення. Просьба о. курата однак спочиває в бюрі о. Гривецкого через 8 місяців. Він її не вислав до компетентних властей. Вона лежить там до сеї пори, а курат не має відзначення. Другий курат був при Feldsuperior-ї майже 18 місяців. Працював і в канцелярії, обслугував шпиталі; відвідував жовнірів во кадрах, де не було капелянів нашого обряду. За совістну працю і оберст домагався відзначити його — оберст звичайний світський, але уцтивий чоловік Німець. Однак совість о. Гривецкого і його можність до України були тому на перешкоді, бо він бачив в тім курації свого ворога і противника, що боронить свого обряду і своєї нації. Курати однак польські, що були рівночасно в канцелярії лишень — не обслугували шпиталів як курат український, були на вставленню о. Гривецкого удекоровані. Український курат однак, що служить вже більше як два роки, завдяки ласці о. Гривецкого, позбавлений відзначення, так що другі чужі курати, коли нечуть є подібні факті, дивуються над особою о. Гривецкого. Недавно тому терпів один український курат в неволі російській, де перебував три роки. Стративши там здоровля, як лишень була можність вертати, сейчас з небезпекою власного життя повернув до свого краю, до кадри, де і був оправданий. Наші діставали за се відзнаки за оказання патріотизму, але о. Гривецкий не був ласкав справою сего курата занятись, бо се був український духовник, хоч він в Росії помагав полоненим жовнірам, та всюда виступав як курат патріот. Коли один курат сам домагався належного відзначення, то о. Гривецкий місте самому занятись тою справою і ту робить йому трудности. То є вперві оказівки, що свідчать про прихильність о. Гривецкого до українських куратів. Ані одного українського курата не подав він до відзначення, хиба що був poczciwy księżulo. Инший разом розкажеться дещо иншого. Дивно лиш, що наші посли не інтересуються подібними справами. Наші духовні власти просили ще раз занятись долею українських куратів і жовнірів. Колиж вкінци такой прийде український суперіор?

— *В. Ф. Романов.* Новий міністер справ судових Олексій Федорович Романов, народився в Київі, син української письменниці Ольги Романової, редактрисі української артистки Заньковецької, скінчив Петроградський університет. Службу свою О. Ф. почав в київській судовій палаті, був товаришем прокурера Кишинівського окружного суду, звідкіля його було переведено на такуж посаду в Петроградський окружний суд. Далі на протязі кількох років О. Ф. Романов заступав посаду прокурера в Пскові, після чого було призначено юрисконсультом міністерства вістиці російської держави. Одночасно з цим міністер був членом консультації міністерства. В останній час О. Ф. був прокурером Віленської судової палати, на якій посаді міністер був аж до часу скасування судовиц установ большевиками. Після перевороту в цвітні його було запрошено бувшим міністром справ судових Чубинським на посаду товариша міністра, де брав участь в розробленню всіх законопроектів міністерства за весь час істнування Української держави, в окрема в виробленню законопроекту про державний сенат, та про і побільшення утримання урядовців судової ефіції.

— *Польська нахальність по ц. к. почті.* Нам пишуть: Дня 30. липня 1918 надавав я в уряді почтовім в Угринові почтовим переказом предплату на „Діло". На моє жадання видати мені посвідку в українській мові заявив мені урядник п. Бодзінські, що він не є обовязаний видавати посвідок в українській мові, а дальше що він є „bardzo grzeczny, że nauczył się z dobrej woli po rusku czytać", а ще „więcej grzeczny, że napisałem „Lwiw" „Diło" (себто латинською азбукою український вислів). Коли я згаданому п. урядникови закинув, що не „grzeczność-ею" але обовязком його є не тільки видати мені посвідку в такій мові, якою був переказ написаний, але і говорити до сторони її рідною мовою, напав мене згаданий п. Бодзінські словами: „tu nie parlament nie ma się czego pan ze mną kłócić. Вкінци сказав: „jeżeli się panu nie podoba, niech pan zrobi zażalenie". Ставляю отсим запит до п. президента ц. к. почт і телеграфів, чи згаданий урядник п. Бодзінські „z grzeczności", чи з обовязку має відноситися до сторін в їх матерній мові, а заразом прошу Вп. п. президента о поучення п. Бодзінського, що не „z grzeczności", але обовязком ц. к. краєвого урядника є відноситися до сторін в їх матерній мові, як рівнож видавати посвідки в такій краєвій мові, в якій сторони адресують. — Лука Сич в Угринові.

— *До тих, що виїхали на село на вакаційний час,* звертається „Союз Українок" з задиром, щоби троха свобідного часу пожертвували і народній роботі. Минув вже місяць від початку ферий, наше міське інтелігентне жіноцтво, перебуваюче тепер на селі, по троха відпочало і набрало свіжих сил, час вже розглянутися по селі, зблизити ся до сільського жіноцтва і старатися покласти серед него основи організації. Про вагу організації та її необхідну потребу для нашого народа тут говорити не будемо. Про се стільки вже говорено і писано, що зайвим є докидати до сего ще якісь міркування на сю тему. Думаємо, що кожда національно свідома одиниця здає собі ясно справу з того, що всі сили, які у нас є, треба збирати, кожду одиницю притягати до народної роботи. Кождий член народа, що не є втягнений до збірної народної праці, або ще гірше одкидом — се втрата для нашої національної сили. Се розуміє днесь кожда свідома Українка, та не багато переводить се в діло. Тепер якраз лучається до сего нагода. Можна вихіснувати вакаційний побут на селі не лиш для зміцнення власного організму але і для народнього міцнення організму через працю організаційну. Звертаємося отже до нашого інтелігентного жіноцтва з гарячим закликом, щоби за час вакаційного побуту на селі гуртували сільське жіноцтво та старалися покласти основи тривкійшої організації через заснування кружка „Союза Українок". В сій роботі найважнійшою річию було б не саме заснування кружка, бо знано з досвіду, що організації, оверті на роботі одиниці, разом з її уступленням упадають; головну вагу треба покласти на вишукання свідомих одиниць серед місцевого жіноцтва, які начату роботу зуміли б опісля вести самостійно. До нашого інтелігентного жіноцтва належалоб відготовлення грунту під організацію а відтак введення її в життя; саму роботу в кружка треба відразу покладати на місцеві сили. „Союз Українок" у Львові дуже радо уділить всяких інформацій що до заснування кружка. Просимо з завитанням і жаданням статутів звертатися до нас від адресою: Е. Вергановська Львів, вул. В. Поля ч. 7.

— *В справі учительських „Вістей господарських"* появилися в „Ділі" дві дописи, котрих автори станули на шкідливих становищах. Та хоча справу належить висвітлити, українське учительство невдешедеване. Тому як через виділи окружні, так і поодиноко запитує управу свого станового Товариства: яке становище занять до намірених „Спілок". Отже подається всім П. Т. членам до відома, що дирекція рішена пізвати їх до вступу у згадані „Спілки", при строгім береженню національних прав. З своєї сторони внесли до Ради шкільної домагання повдиканнєм до краєвої управи „Спілок" представника „Взаїмної помочи", та має надію, що се домагання буде сповнене. До такого рішення спонукало Дирекцію теперішне страшне положення матеріальне учительського загалу та надія, що через згадані „Спілки" улекшиться йому бодай в части невиносиму екзистенцію. — Микола Моров, Іван Стронський, упр. „Взаїмної помочи".

— *Відзначення по смерти.* Лев Константинський актив. поручник 3 серія, полку, який 30. марта с. р. згинув геройською смертю над Пінвою, одержав по смерти як відзначення орден вадівної корони III. кляси.

— *Початок нового шкільного року буде,* як звичайно з початком вересня. Подає се в комунікаті Краєва Рада шкільна.

Календар.

Середа, 7. серпня 1918.

Нині: греко-кат. Уси св. Анни — римо-кат. Каєтана в.

Завтра: греко-кат. Єремія свящ. — римо-кат.: Керіяка.

| *Вінчання п. Стефанії Малішевської з п. Василем Веселовським відбулося дня 6. серпня 1918 р. в Вікні коло Грималова.*

| **Кружок Укр. Подаг. Товариства** наміряє продати свою реальність у Руді положену, 10 морг. ріллі і сіножати обнимаючу. Отсим розписує ся ліцитацію продажи сеї реальности, яку продається у цілости або поодинокими парцелями. Ліцитація буде переведена дорогою письменною. Продається найбільше офіруючому. Оферти вносити належить на руки голови кружка Укр. П. Товариства імени Бориса Грінченка, професора Вп. Якова Янкевича у Львові, вулиця Кришевського ч. 23 при долученю вадії у сумі 200 К. (двіста К.). Речинець вносу оферт лише до 20. серпня 1918 о годині 12. в полудни. — Кружок Укр. П. Тов. 235 1—1

| **Конкурс.** До Інституту ім. княгині Ярославни в Тернополи прийнуть учениці на шкільний рік 1918|19. Треба мати відповідну скількість біля, обуви, постіль, сінник ліжко і крісло. Подання належить слати на руки Пані Докторової Вітошинської в Тернополи при ул. 3. Мая найдальше до 25 серпня. Оплата половина в натураліях а половина в готівці за удержане в Інституті буде означена пізнійше. — Іван Бодиар голова, о. Лев Кочій секретар. 231 1—3

| **Допись зі Станіславова.** В надходячім шкільним році отвирає Товариство „Українських Жінок" жіночу бурсу, де може знайти приміщене 30 учениць всіх станісл. шкіл. Услівя принятя слідуючі: Місячна оплата 200 К., з чого часть мусить бути зложена в віктуалях після спису, який подасть Видія. Ученниці обовязані зложити при вписі 25 К. річно на інвентар і 25 К. піврічно на праник. Ученниці мають мати власну постіль, біле, убраня, обув, ложку, вилки і ніж. Згодошеня треба слати на руки п. Ант. Кульчицької в Підпечаєвах, п. Письменника. Устні пояснення дає п. Сабатова, ул. Данова, укр. гімназія. 232 1—3

| **Дирекція прив. укр. гімназії з правом приходности в Чорткові подає до відома:** 1) вступні іспити до приготовляючої і I. кляси відбудуться по феріях 2. і 3. вересня; 2. вписи: учеників, що вже здали іспит до I. класи перед феріями і учеників до кляс II. — IV. буде 1. і 2. вересня; 3. вступні іспити до кляс II. — IV. будуть 5. — 8. вересня; 4. шкільний рік 1918|19 розпічне ся 3. вересня с. р. богослуженєм: 5. в бурсі Кружка У. П. Т. найде приют 20 — 30 учеників, що зголосяться до Старшини Кружка найпізнійше 25. серпня 1917 р. — Ученики, що вперше вступати мусять до заведення, мають зявитися в товаристві вітця, матери або опікуна і принести: а) метрику хрещення, б) шкільне свідоцтво того заведення, де перше набирали науку, з потвердженєм Дирекції, що можна їх приймити до другого заведення. 233 1—4

| **Конкурс.** Шкільний Комітет „Рідної Школи" в Космачинах відкриває з початком шк. р. 1918|19. укр. прив. гімназію. В тій цїли оголошує конкурс на 3 посади: 1) фільольога, 2) математика і природника, 3) українїста. Платня по умові. Згодошеня з поданєм умови просить ся слати на адресу Дирекції гімн. 4—4

| **Дирекція укр. прив. гімназії в Новичинах** повідомляє, що по фериях отворяться при достаточнім числі учеників всі 4 низші кляси гімназіяльні. Згодошеня просить ся слати вже тепер на адресу Дирекції, а то для усталення числа кляс. Заміщені ученики знайдуть приміщення в бурсі. Згодошеня письменно до 18. серпня с. р. на адресу Дирекції. 4—6

Відтак слідували новійші композитори Вайнгартнер і Штравс. Годі однак вимовити одним віддихом оба тоті імена як композиторів. Вайнгартнера: Свято любови, до слів Ленав-а; се досить монотонна — особливо в фортепяновім супроводі — річ. За те знаменитою піснею Штравса: Тихе віззвання, до слів John Henry Mackay-а, яка визначується питомим Штравсовим кольоритом, захопив п. Носалевич і нашу суспільність, хоч вона в великій части не підготована ще до модернійшої музики. До незвичайного успіху сеї пісні причинилася не мало п. Бірецька, яка в трудного і вдячного супроводу сеї пісні видобула музичні перлини, укриті також і в супроводі. Послідна точка програми присвячена була знова рідній музі (Лисенко Минають дні, минають ночі). П. Носалевич дав не серенаду Мефіста з оп. „Фавст", хоч вольно я, щоби концерт сей закінчено хочби звичайною, але своєрідною народною піснею — які і так не було в програмі.

На кінци завважу, що концерт сей мимо різнородної програми, в якій були і чужі автори, носив на собі завдяки виступаючим артистам вітно своєрідного характеру, що особливо мусіло бути приємним і самому виконавцеви, який же і виступає здалека від нашого рідного краю. Так удачний концерт, як вчерашний — підносить незвичайно духа нашої суспільности, особливо в так тяжких і хитких ще до нестрою часах. Під тим оглядом належиться і щира подяка Муз. Тов. ім. Лисенка і аранжером сего концерту, котрі з подиву гідною працею і витривалістю довели до того концерту. А з другої сторони симпатія і подив нашої суспільности нехай товаришить нашому славному співакови в дорозі на чужину, де і він певне не забуде сплатити при кожній нагоді сей довг, який накладає на нього почуте приналежности до українського народа — так більше, що якраз артист тої міри, як п. Носалевич, можуть легко подбути для нас пошану і признання і у чужих народів.

Василь Бервінський.

„СВОБОДА" популярний тижневник, виходить кождої суботи; дає огляд нашого сучасного національного житя і всесвітніх подій. Сторінки тижневника присвячені господарці воєнного часу. Кожде число містить інтересний фейлетон. — Цілорічна передплата виносить 10 К, піврічна 5 К., квартальна 2 К. 50 с.

— Український Робітничий Дім у Львові. Читальня просвіти ім. Івана Франка в таборі вселенців в Гмінді на своїх останних загальних зборах порішила дати весь свій маєток як основний капітал на куплене або вибудоване у українського Робітничого Дому у Львові. Також чит. Просвіти ім. Тараса Шевченка дала одну акцію „Українського Банку" у Львові на 400 К на ту саму ціль. На ліквідаційних зборах чит. ім. Івана Франка вибрано кураторію, що має зарядженати тим фондом і старати ся о його побільшене. Підписана кураторія зложила в „Земельному Банку гіпотечному" у Львові квиту 3520 К, має одну акцію „Укр. Банку" 400 К і готівку 90 К 46 с. — разом 4012 К 46 с. Тепер звертають ся відписані до всіх працюючих людий Галичини і Буковини з зазивом, щоби хоч найдрібнійшими датками причинили ся до вібраня такої суми гроший, щоби в столиці австрійської України і українське робітництво мало центр свого житя. Гроші треба слати на адресу „Земельний Банк Гіпотечний" Львів, Підвалє 7 для „Українського Робітничого Дому" у Львові. — Гмінд 1. мая 1918. Анна Сирельська, Ірина Олеськова, Іван Вовчук, Гриць Гер[illegible]ничук, Омелян Бачинський, Емануїл Сандул і д-р Лев Ганкевич.

Збіже, мука і бараболя.

„Сільський Господар" комунікує:

Розпорядком міністерським з червня 1918 р. управильнено оборот збіжем, мукою і стручковими плодами нового жнива. Всі ті плоди з хвилею відлучення їх від ріллі, значить з хвилею збірки заняті є на річ держави а господарі обовязані є відставити всі надвижки збіжа, які усталить ся по забезпеченю потреб власного господарства (зайняв на виживлене себе, своєї родини і челяди та робітників та скількість призначена на насіннє) Воєнному Заведенню для обороту збіжем. Розділ нерозданих державою земних плодів переведе держава після усталення запотребовання.

З нових запорядів введених тепер в житє важні є ті, які дотичать перемолу збіжа.

Домашні машинки, жорна і т. п. можна буде уживати до перемолу виключно за дозволом ц. к. Староства. Намісництво має видати окремі розпорядки, що до способу виполу муки та збіжевої дерті в млинах, які за оплатами виполювали до тепер збіже для господарів, заосмотрюючих себе з власної продукції.

Головну увагу звернуло правительство на спосіб переведення відбору збіжа, який підлягає господарському доглядови ц. к. Намісника.

Вибиранє надвижок збіжа складати мають з трех окремих чинностий, а іменно: зі збірки збіжа з часної молотьби, збірки тимчасового контінґенту і остаточно вібраня всяких надвижок. Акцію часної молотьби переведена буде в долішній і горішній Австрії, Чехії і Моравії. Дотично збіжевого тимчасового контінґенту, якого висоту установить ц. к. Уряд проживлення населення, запоряджено, що поодинокі керовні краї поділені будуть на райони, а поодинокі повіти на округи, зложені з пяти до шести громад. Для кождого округа призначена буде окрема комісія, яка має занятися переведенєм вибраня збіжа. В склад сеї комісії війдуть: представник ц. к. Староства, начальник громади, рільничий знавець (відборучник рільничого Товариства), заступник консумєнтів і комісіонер Воєнного Заведення для обороту збіжем. Власники господарств висше 20 га (35 морґів) обовязані є самі подати стан свойого господарства, а господарі, які посідають менше 20 га ріллі обовязані є звістити про посіданий стан земельгодів через комісійну комісію на мах кроки контролі. Вибраниє тимчасового контінґенту переведене буде до кінця вересня. По укінченю осних робіт в полі переведена буде контроля запасів через комісію, яка означила перевісно тимчасовий контінґенг. По переведеній контролі усталять комісія остаточно для всіх господарів скількість збіжа, яку вони обовязані безусловно віддати комісіонерам Воєнного Заведення для обороту збіжем.

Управильнене обороту картоплею.

„Сільський Господар" комунікує: Розпорядком ц. к. Уряду проживлення населення з дня 22. червня 1918 р. р. В. з. д. ч. 231 заводить ся державне занятє збору картоплі в 1918 р. Занятє входить безпосередньо в житє і обнимає також вчасні картофлі. Ц. к. Уряд проживлення населення означить в своїм часі скількости картофель, які мають бути видані на ціли проживлення цивільного населення, війська і на цілі промислові. Від занятя свобідні є ті скількости картофель, яких рільники потребують на виживлене себе, своєї родини, челяди, робітників, на засьбу картофель та на прокормлення худоби (худобою вільно спасати лише ті картофлі, які не надаються до людського спожива).

Мимо занятя картофель дозволені є договори на доставу картофель, як що відповідають услівям наданим через ц. к. Уряд проживлення населення. Відборов занятих картофель займуться органи Воєнного Заведення для обороту збіжем. Міністерський розпорядок установляє одначасно ціни відбору картофлі. Максимальна ціна, яку може господар побрати за картофлі віддані добровільно до 17. липня б. р. виносить 100 К. (ціна ся складає з ціни відбору картофель обовязуючої торік 85 К. за 1. метр. сотн. і премії за добровільну доставу у висоті 80 К. при кождім метр. сотн.)

Надзвичайна тогорічна премія у висоті 80 К. обнижаєся по уплаві кождих 12 днів о 10 К так, що дня 4. вересня максимальна ціна картофель виноситиме 20 К. (з тим премія за добровільну доставу у висоті 5 К.).

При некобровільній відставі картофель, обовязує і на дальше торічна ціна, установлена міністерським розпорядком з дня 8. марта 1916 р. В. з. д. ч. 91. (гл. Господарську Часопись ч. 13. з 1918 р. стор. 206.) у висоті 15 К. за метричний сотнар. При примусовім відібраню картофель обнижує ся ся ціна о 20 проц. значить при примусовім підборі платитимуть комісіонери по 12 К. за 1 метр. сотн. картофлі. Переступи сього розпорядку каратиме власть грошевою до висоти 20.000 К, згл. карою арешту до 6 місяців.

НАДІСЛАНЕ.

Лікар д-р В. КОБРИНСЬКИЙ

повернув й ординує як попередно. — Львів, ринок 41, II п. 227 2—3

Др. Стефан Бохенський

адвокат в Збаражи пошукує сейчас концепієнта на дуже корисних услівях. 204. 5—6

Адвокат Др. Ваньо

в Золочові пошукує концепієнта з правом субституції. 222 6).

ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую гарно урядженої кімнати з фортепяном або шкіром, особним входом і електричним освітленєм, при здоровій літньо-зимній ріжні від 1. жовтня. Мука, дрова, вода і суха закрита в дому. Грошева нагорода після умови. Зголошення прошу слати на адресу: Ольга Свадичевська в Зазісю над Збручем п. Германівка. 224 2—2

Учениця III кл. гімн. пошукує бажаного занятя. Зголошення Дечата Ольга, Перемишль Кільця 14. 221 2—3

Дяк з добрим голосом, вільний від війска, пошукує посади. Обійме сейчас. Донесся на адресу: Іван Лозинський Гуменська п. Теребовля. 3 3.

Мешканє на селі — стайня з місця для вдови або пенсіонєрки. Апровізація легка. Зголошення Уряд парохіяльний Шкло коло Яворова. 216—1—2

Урядник Українець прайме одного або двох учеників на гарне мешканє, за проміною Зголошення до Адміністрації Діла під „Ученик". 237.

Пошукую інструктора від 15. вересня на лекшій до яких учеників з III. і IV. кл. гімн. Успіхи добрі. о. Іван Худик, Жабче п. Острів к. Сокаля. 234 1—3

Бездітний вищий урядник прайме на мешканє і харч гімназіяльного ученика з ліпшої родини за проміною і відповідну опаку після умови. Зголошення на адресу Йосиф Федорович, Львів вул. Лиманська ч. 16. 238 1—3

Мущина середних літ, підпрець, на пропаґанди, можуть, вносить ся в пашню Українців, або безплатною кількою, шукає [illegible] чинею. Посеї кандидати, фотографії [illegible] слати до Адміністрації Діла „Будучність". [illegible]

Потребую від 1. вересня учителя на цілий [illegible] дня дітий з II. гімн. і 4. народної. Цеї [illegible] у держанні і платню після умови. [illegible] Л. Абр[illegible] новича. Деревня п. Турянка коло Жовкви. [illegible]

Машина до писання нова дуже гарна, сильна з грубим і виразним [illegible] медським, польським і українським [illegible] продажи по приступній ціні. Зголошення [illegible] дресею: A. Slawik, Jezor ad Jaworzno, [illegible]

Краєвий Союз для збуту худоби у Львові вул. Соколінських ч. 15. потребує сейчас кореспондентки, [illegible] ністки, що вправно пише на машині „[illegible] дес" українським і латинським [illegible] сили бажані до бухальтерії і канцелярії. [illegible] сиєручно писані подання петенція прийма [illegible] рекція кождого дня до 12. год. рано. [illegible]

Пов. Торговельна Спілка [illegible] в обм. поручень в Луці [illegible] потребує сейчас умілого (чу) [illegible] водити як і фахово обзнайомленого (ну) [illegible] ґоловальних справах. Письмо з услівями [illegible] слати на руки Дирекції спілки. 212 1—

Літературні новини.

Українська Видавнича Спілка у Львові ул. Чарнецького, ч. 24, відчинена по [illegible] діяльність, видала доси отсі книжки:

У першій серії (більшій):

1. Василь Стефаник, Дорога, друге видання. З образками Олени Кульчицької . . .
2. Марко Черемшина, Народні оповідання т. I, нове видане . . . . . .
3. Вол. Гнатюк, Народні новелі. З образками Волод. Кобринського . . .
4. Лесь Мартович, Забобон, повість . . .
5. Волод. Гнатюк, Народні байки з образками Микити Вихора (псевдонім) . . .
6. Ґустав Ґаспртам, Мрії Карліни Брант, повість . . . . . .

У другій серії (меншій):

1. Микола Гоголь, Вій, друге видане, з перекладі Ів. Кревецького . . .
2. Василь Пачейко, Олігархія і демократія . . .
3. Орест Левицький, Несподіваний шлюб, бувальщина . . . . . .
4. Михайло Лозинський, Ті, що від нас відійшли (сім некрольоґів) . . .

Українська Видавнича Спілка приймає [illegible] (одна удія 50 кор., 2 кор. [illegible]) у [illegible] числі.

Головний склад видань у [illegible] Наук. Тов. ім. Шевченка, Львів, Ринок [illegible]

Нова українська часопись німецька [illegible] у Відни!!

У Відни виходить нова українська [illegible] пис на німецькій мові:

„UKRAINISCHE BLATTER"

як ексклюзивний міжнародний орган [illegible]

Часопись має на меті заступати [illegible] незалежної Української Держави перед [illegible] чною думкою Австро-Угорщини і [illegible] в рівнім і інтереси австро-угорських [illegible] До співробітництва запрошено [illegible] ших українських і німецьких публіцистів. [illegible] inische Blätter" виходить відтепер [illegible] накладі 8 — 10.000 примірників. [illegible] власних кореспондентів в Києві, [illegible] Одесі, Львові, Чернівцях, Берлині і [illegible] давцем місячної часописи залишив [illegible] доктор тижневника „Ukrainische Korrespondenz" Володимир Кедрин-Рудницький. [illegible] ти такі: річно 18 К, піврічно 10 К, [illegible] чно 6 К.

Адміністрація просить посередників [illegible] ленням, щоби видавництво могло [illegible] клад. Адреса Wien VIII. Albertgasse [illegible] 129.

З друкарні „Діла", Львів, Ринок [illegible]